

BG

SANCO/6429/2009 Rev. 4 (POOL/D5/2009/6429/6429R4-EN.doc)

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 28.10.2009
COM(2009)584 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Варианти за етикетирание във връзка с хуманното отношение към животните и
създаването на Европейска мрежа от референтни центрове за защита и хуманно
отношение към животните**

{SEC(2009)1433}
{SEC(2009)1432}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Контекст и общи цели	4
2.	Начини за повишаване на осведомеността и прозрачността по отношение на въпросите, свързани с хуманното отношение към животните	5
3.	Хуманното отношение към животните и асоциирането му с други характеристики за качество.....	6
4.	Информация за потребителите и маркетингови стратегии.....	8
5.	Информационни и образователни кампании.....	9
6.	Международно измерение.....	10
7.	Различните стандарти и тяхното сравнение	11
8.	Прозрачност и научни изследвания във връзка с хуманното отношение към животните	11
9.	Заключение	13

ВЪВЕДЕНИЕ

От няколко години насам в ЕС тече дебат относно начините за подобряване на предоставянето на информация за потребителите относно хуманното отношение към животните в животновъдството, приблизително от приемането през 2002 г. на доклада на Общността относно „*Законодателството на държавите извън ЕС в областта на хуманното отношение към отглежданите в стопанства животни и неговото въздействие върху ЕС*“.

Конференцията „*Хуманното отношение към животните — внасяне на подобрения посредством етикетирание?*“ (Брюксел, 28.3.2007 г.), организирана от Европейския икономически и социален комитет, Европейската комисия и германското председателство на Съвета, даде възможност за провеждането на една първа широка дискусия с представители на всички групи на заинтересованите страни. Вследствие на конференцията Съветът на министрите прие през май 2007 г. заключенията относно Етиктирането във връзка с хуманното отношение към животните, в които прикани Комисията да представи доклад, с цел да се даде възможност за провеждането на задълбочен дебат по въпроса.

Вследствие на това Комисията възложи на външен изпълнител да извърши **проучване на възможностите за реализация**¹, както и да проведе широки консултации със заинтересованите страни, с цел да направи оценка на проблема и да събере възможно най-много мнения по въпроса от заинтересовани страни в ЕС и извън него. Проучването беше завършено през м. януари 2009 г.

Първият План за действие на Общността относно защитата и хуманното отношение към животните за периода 2006—2010 г.² определя насоките на общностните политики и свързаните дейности за следващите години, с цел да се продължи насърчаването на високи стандарти в областта на хуманното отношение към животните, както в ЕС, така и на международно равнище, като се вземат предвид бизнес възможностите, които хуманното отношение към животните създава за производителите, при същевременно отчитане на етичните и културни измерения на въпроса. Биологичното земеделие и доброволно прилаганите схеми, като например „Label Rouge“ или „Freedom Food“, представляват конкретен пример за подобни бизнес възможности.

Ключов елемент от изпълнението на Плана за действие е създадената в рамките на 7-мата рамкова програма „информационна платформа относно хуманното отношение към животните“³, чиято цел е да се улеснят диалогът и обмяната на опит между заинтересованите страни. По-добрата информираност сред потребителите ще даде възможност за едно по-добро функциониране на пазара, при което потребителите да създават търсене за хранителни продукти, получени по хуманни методи, като въздействието от това търсене да достига по снабдителската верига до първоначалния производител, който би могъл да получи по-добра цена за продукта си и по този начин да си възстанови част от свързаните по-високи производствени разходи. Тъй като по-

¹ Пълният текст на проучването, заедно със заключенията, може да бъде намерен на следния адрес:

http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm

² http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_de.htm

³ <http://www.animalwelfareplatform.eu>

високата степен на хуманно отношение често води до повишено производство, за производителите съществуват редица възможности за извличане на ползи от тази без загуби при тази система. В действителност диалогът между организациите за хуманно отношение към животните, правителствените органи, политиците, производителите, търговците на дребно и потребителите може да допринесе за повишаването на осведомеността и да доведе до подобрения в животновъдните практики, потребителския избор и законодателството.

Както проучването на възможностите за реализация, така и заявените от заинтересованите страни позиции са в подкрепа на интегрирането на различните области на политиките, свързани със защитата на животните. С оглед на успешната координация на европейско равнище по въпросите на закрилата на животните бяха сметени за целесъобразни действията в широка гама от области, като например създаването на комуникационни стратегии за популяризиране сред гражданите на стойността на продуктите, произведени при спазването на по-високи стандарти за хуманно отношение към животните, или развитието на стратегически европейски инвестиции в сферата на научните изследвания.

Общата цел на политиката в тази област е да се направи по-лесно за потребителите идентифицирането и изборът на продукти, произведени при спазване на стандартите за хуманно отношение към животните, и следователно да се даде икономически стимул на производителите за по-хуманно отношение към животните.

1. КОНТЕКСТ И ОБЩИ ЦЕЛИ

Резултатите от проучването на възможностите за реализация показаха необходимостта от задълбочаване на дискусиата относно начините за подобряване на предоставянето на информация относно хуманното отношение към животните и от прецизен подбор на най-удачните инструменти. С настоящия доклад Комисията цели да способства за развитието на политическа дискусия, по-специално в Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, в светлината на проучването на възможностите за реализация. Следваната при изготвянето на настоящия доклад методология е в съответствие с подхода, възприет от Комисията в нейната цялостна политика за осигуряване на качество в селското стопанство.

Според настоящия доклад политиката на ЕС в областта на предоставянето на информация относно хуманното отношение към животните в животновъдството следва в бъдеще да осигурява на селскостопанските производители в ЕС подкрепата, от която се нуждаят в стремежа си за постигане на високо качество; с други думи, да осигуряват висококачествени продукти и да предоставят информация относно техните постижения, от които потребителите се интересуват, както и да получават премии в замяна.

Разгледаните в настоящия доклад въпроси са:

- до каква степен тази цел бива постигната посредством съществуващите инструменти, правна рамка и мерки, касаещи предоставянето на

информация относено съответствието на продуктите на животновъдството в ЕС с принципа за хуманно отношение към животните;

- дали и как те биха могли да бъдат подобрени, с оглед на по-успешното постигане на тази цел; както и
- какви нови механизми са необходими (ако са) за постигането на тази цел.

Резултатът от политическия дебат върху настоящия доклад ще бъде взет под внимание и в рамките на оценката на общностната политика в областта на хуманното отношение към животните, която е в процес на извършване в Комисията и ще продължи през 2010 г.

2. НАЧИНИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ОСВЕДОМЕНОСТТА И ПРОЗРАЧНОСТТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ХУМАННОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ

Животновъдството в ЕС е известно с високите си стандарти за хуманно отношение към животните. Законодателството относно хуманното отношение към животните в ЕС има дългогодишни традиции, като първите законодателни актове на Общността в тази сфера са приети през 1974 г. Сегашното законодателство на Общността в областта на хуманното отношение към животните съдържа минимални стандарти, които всички производители са задължени да спазват. Когато прилагат по-високи стандарти, производителите трябва да намерят начин да получат за продукцията си цена, която да съответства на добавената стойност, придадена от стандартите, и да компенсира направените от тях инвестиции. Единият от вариантите е да се следва подходът на биологичното производство, при който, въз основа на конкретен европейски план за действие⁴, се подчертава необходимостта от политики, ръководени от развитието на пазара. Доброволното предоставяне на информация относно характеристиките на даден продукт във връзка с хуманното отношение към животните (например продуктите, носещи етикета „Freedom Food“) е още един начин за привличане на интерес от страна на потребителите.

Както анализът на резултатите от две проучвания на Евробарометър⁵, така и проучването на възможностите за реализация⁶ относно етикетирването във

⁴ Европейски план за действие в областта на биологичните храни и биологичното земеделие COM(2004)415 окончателен.

⁵ Проучвания на Евробарометър за 2005 и 2006 г.:
http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/survey/index_en.htm

⁶ Основно заключение от „Проучване на възможностите за реализация относно етикетирването във връзка с хуманното отношение към животните и създаването на Европейска мрежа от референтни центрове за закрила и хуманно отношение към животните“, представено от *Food Chain Evaluation Consortium* и публикувано заедно с настоящия доклад (по-нататък наричано „проучването на възможностите за реализация“): „Налице е широк консенсус между заинтересованите страни по твърдението, че понастоящем съществуват множество проблеми по отношение на информацията във връзка с хуманното отношение към животните за продуктите от животински произход. Съответните организации на заинтересованите страни често посочват две области на проблемите: Проблеми по отношение на стандартите/твърденията за хуманно отношение към животните и липса на осведоменост сред потребителите и

връзка с хуманното отношение към животните посочват, че етикетирването за съответствие със стандартите за хуманно отношение към животните, основано на научни познания и оценено въз основа на хармонизирани изисквания, би могло да даде възможност на потребителите да вземат информирани покупателни решения, а на производителите — да се ползват от възможностите, предоставяни от пазара.

Важно е да се разгледа по какъв начин случаите, в които отделни селскостопански производители са постигнали съответствие с изисквания и стандарти, които надхвърлят минималните стандарти за хуманно отношение към животните, предвидени в европейското законодателство понастоящем, биха могли да бъдат по-широко популяризирани в ЕС и извън него. Друг елемент в дискусията е въпросът дали тази цел ще бъде най-добре постигната посредством етикетирване (основано на обществени или частни стандарти), кампании за информиране на обществеността или чрез комбинация от различни инструменти.

3. ХУМАННОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ И АСОЦИИРАНЕТО МУ С ДРУГИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗА КАЧЕСТВО

Проучването на възможностите за реализация разгледа няколко вида етикети за качество, като например „Label Rouge“, „Freedom Food“ и „Neuland“ и в момента в тази област са в ход няколко други независими европейски проучвания (*Welfare Quality*⁷; *EconWelfare*⁸; *Q-PorkChains*⁹; *EAWP*¹⁰). В представите на потребителите на цялата територия на ЕС и извън него биологичното земеделие вече се свързва с по-високи стандарти за хуманно отношение към животните. Освен това биологичните храни се разпознават лесно благодарение на логото на ЕС, което ще бъде обновено и ще стане задължително най-късно до 1 юли 2010 г.

Както в маркетинговите стратегии за етикетирването, така и в проучванията се изтъква, че значителна част от гражданите желаят да бъдат информирани не само за „физическите качества“, като например съдържанието на желани и нежелани съставки, но също и за други качества на храните, които закупуват,

разпознаване на означенията/етикетите. Нито една от изпратилите отговор на проучването на равнище ЕС заинтересовани организации не сметна, че не съществуват проблеми.“

⁷ Welfare Quality®: Принос на науката и обществото за по-хуманно отношение към животните посредством веригата за качеството на храните — проект, финансиран от ЕС (<http://www.welfarequality.net>).

⁸ EconWelfare: Хуманното отношение към животните в социално-икономически контекст: проект за повишаване на осведомеността относно въздействието от усъвършенстването на стандартите за хуманно отношение към животните върху животните, производствената верига и европейското общество — финансиран от ЕС проект (<http://www.econwelfare.eu>).

⁹ Q-PorkChains: Подобряване на качеството на свинското месо за потребителите — проект, финансиран от ЕС (<http://www.q-porkchains.org>).

¹⁰ EAWP: European Animal Welfare Platform (Европейска платформа за хуманно отношение към животните): Осигуряване на напредък в хуманното отношение към животните посредством хранителната верига — проект, финансиран от ЕС (<http://www.animalwelfareplatform.eu>).

сред които са етичните фактори, свързани с производството и отношението към животните¹¹.

От гледна точка на потребителите хуманното отношение към животните е типично твърдение, което се приема на доверие. Това означава, че днес потребителите в много случаи не са в състояние да проверят сами действителната степен на хуманно отношение към животните, когато са заявени твърдения за съответствие с изискванията за хуманно отношение към животните. Тези продукти обаче все още представляват само малък сегмент от целия пазар на храните в ЕС. Проучванията сочат, че това може би е отражение на липсата на информация и на прозрачност на пазара.

В ЕС не съществуват хармонизирани изисквания относно етикетирането за съответствие със стандартите за хуманно отношение към животните или относно методите за оценка на спазването им. Някои заинтересовани страни поддържат тезата, че колкото повече частни схеми за етикетиране за хуманно отношение към животните съществуват на пазара за търговия на дребно, толкова по-голяма е необходимостта от определяне на методология за оценка и сравнение на стандартите за хуманно отношение към животните.

Това повдига въпроса дали разпространението на частни схеми на национално равнище повдига някакви проблеми от спешен характер, които биха оправдали създаването на такава схема на равнище ЕС. Очевидно една обща за ЕС схема, която би позволила да се избегне фрагментирането на вътрешния пазар, както и да се улесни вътреобщностната търговия, ще трябва да докаже способността си да внесе допълнителни ползи както за съществуващите частни схеми, така и за съществуващата законодателна рамка в областта на биологичното земеделие¹², без да накърнява тяхното функциониране.

Въпреки че мнозинството потребители се влияе от цените, резултатите от няколко проучвания през последните години показваха, че съществуват групи потребители, които се интересуват от продукти със специфични качества и характеристики, в това число и такива, които са свързани с хуманното отношение към животните. В много държави-членки този сегмент на търсещите качество потребители създава пазарни възможности за продуктите, произведени при по-високи стандарти за хуманно отношение към животните, като самостоятелни критерии за качество, или в съчетание с други характеристики над средното ниво. Особено добър пример за това е пазарът на биологични храни, в който хармонизацията на равнище ЕС откри пътя за нов потребителски сегмент: логото за обозначаване на продукти, произведени в съответствие със стандартите на биологичното земеделие, внушава на потребителите доверие относно произхода и качеството на храните и напитките, които закупуват, а присъствието му върху даден продукт гарантира съответствие с регламента на ЕС относно биологичното земеделие, който

¹¹ Welfare Quality®: Принос на науката и обществото за по-хуманно отношение към животните посредством веригата за качеството на храните – проект, финансиран от ЕС (<http://www.welfarequality.net>).

¹² Регламент № 834/2007 на Съвета и правилата за неговото прилагане: Регламент № 889/2008 на Комисията.

гарантира по-високи стандарти за хуманно отношение към животните посредством ефикасни проверки и сертифициране на цялата територия на ЕС.

Някои от действащите схеми за етикетиране вземат предвид, наред други стандарти за качество, като например биологичното земеделие или опазването на околната среда, и изискванията за хуманно отношение към животните. По тази причина е необходимо да бъде разгледана внимателно евентуалната добавена стойност от прилагането на една схема на ЕС за етикетиране във връзка с хуманното отношение към животните спрямо съществуващите схеми, както и как да бъде избегнато евентуално припокриване.

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И МАРКЕТИНГОВИ СТРАТЕГИИ

Един от начините за предоставяне на информация за купувачите и потребителите относно характеристиките на продуктите и производството е въвеждането на „запазени означения“. Задължителните или доброволни изисквания за използване на „запазени означения“ за съответствие с принципите за хуманно отношение към животните въз основа на методите на селскостопанско производство или на стандартизирани показатели за хуманно отношение към животните ще наложи създаването на специфични европейски стандарти и включването в една обща рамка на съответните животински видове и продукти.

Пример за задължително използване на „запазени означения“ в ЕС са стандартите за търговия с яйца за консумация. Законодателството относно пускането на пазара на яйца за консумация съдържа задължение за етикетирането на целите сурови яйца за метода на селскостопанско производство, по който са били получени. Съществуват четири вида етикети за позволени системи за производство: яйца от кокошки, отглеждани в клетки, яйца от кокошки, отглеждани подово, яйца от кокошки, свободно отглеждани на открито и яйца от биологично производство; изискванията по отношение на тези системи за производство са определени в законодателството, а означенията предоставят на потребителите информация, която те могат да тълкуват като показател за хуманно отношение към животните и на която да се опират при покупката на яйца. Откакто се прилага това законодателство делът на продукцията на яйца от кокошки, отглеждани в условия различни от клетки, значително се е увеличил в почти всички държави-членки. Законодателството относно търговията с яйца вероятно е изиграло роля в полза на преориентирането на потребителите от закупуване на цели сурови яйца от кокошки, отглеждани в клетки, към яйца, произведени посредством други системи, поради предположението, че системите за производство на яйца от кокошки, отглеждани извън клетки, осигуряват по-висока степен на хуманно отношение към животните. В допълнение към това, в стандартите за търговия с пилешко месо са дадени примери за съществуващи „запазени означения“, при които данните относно метода на селскостопанско производство са ясно определени и селскостопанските производители са задължени да спазват определените спецификации, за да имат право да използват „запазените означения“.

Важно е да се преценят предимствата и недостатъците на включването на определения за незадължителни или задължителни „запазени означения“ в стандартите за търговия на равнище ЕС по отношение на системите за селскостопанско производство, които служат за обозначаване на определена степен на хуманно отношение към животните, особено в случаите, когато минималните стандарти, предвидени в законодателството, са надхвърлени.

5. ИНФОРМАЦИОННИ И ОБРАЗОВАТЕЛНИ КАМПАНИИ

Известно е, че освен от цената, покупателните решения на потребителите се влияят и от редица други детерминанти — междуличностни (култура, социетални норми, социален статус, групови или семейни влияния) и личностни (ангажираност, емоции, мотиви, нагласи, норми, личностни характеристики). По принцип предоставянето на повече информация върху етикетите следва да даде на потребителите възможност за по информиран избор. От потребителите не може да се очаква да заплатят цената, отговаряща на по-високото качество на продукта, ако не разполагат с надеждни познания относно добавената стойност на продуктите, произведени в съответствие с принципа за хуманно отношение към животните.

Проучването на възможностите за реализация показва, че етикетването ще донесе желаните резултати предимно ако: а) потребителите са надлежно информирани относно значението на етикета; б) предоставената информация е лесно разбираема; и в) потребителите (или съответните подгрупи) са по принцип заинтересовани от това да разполагат с тази информация при вземането на покупателни решения. Според данни от Евробарометър, такъв е случаят с продуктите, получени от системи за производство, съответстващи на принципа за хуманно отношение към животните.

Резултатите от проучването на възможностите за реализация показват, че етикетването във връзка с хуманното отношение към животните може да повиши осведомеността на потребителите и да ускори навлизането на пазара на продукти, произведени при спазване на стандартите за хуманно отношение към животните, които надхвърлят минималните стандарти, предвидени в законодателството на ЕС. Това беше една от основните цели за няколко заинтересовани страни. Като следствие развитието на нови практики за хуманно отношение към животните ще бъде в по-голяма степен мотивирано от търсенето на пазара. Допълнителните специфични комуникационни инициативи също биха допринесли за повишаването на осведомеността сред гражданите, стопанските субекти и производителите по въпросите на хуманното отношение към животните. Заинтересованите страни посочиха, че комуникационната стратегия следва да се основава на солидна база от научни познания.

В последно време бяха разработени дейности за информиране и обучение на потребителите, с цел да се повиши осведомеността относно животновъдството и произхода на продуктите, добити от животни. Тези комуникационни дейности бяха приветствани от заинтересованите страни и доказаха своята полза за повишаване на мнението на широката общественост за инициативите, предприемани на европейско и национално равнище във връзка с хуманното

отношение към животните. В същото време се увеличи и видимостта на политиките на ЕС в тази област за по-важните търговски партньори.

Важен въпрос за по-нататъшно обсъждане е този за ролята, която кампаниите за информиране на обществеността биха могли да изиграят за повишаване на осведомеността на европейските потребители по въпросите, свързани с хуманното отношение към животните и увеличаването на пазарния дял на продуктите, произведени в съответствие с методите за хуманно отношение. Сред примерите за успешни комуникационни кампании на равнище ЕС във връзка с хуманното отношение към животните са уебсайтът за деца „Farmland“ и виртуалното пособие, част от скорошната кампания за популяризиране на биологичното земеделие.¹³ Освен това трябва да се разгледа и въпросът дали информационните и образователни кампании по въпросите на хуманното отношение към животните следва да бъдат разработвани и организирани на равнище ЕС и/или на равнище държави-членки.

6. МЕЖДУНАРОДНО ИЗМЕРЕНИЕ

Въз основа на анализите, проведени от Комисията, доброволните схеми за етикетирание са позволени според правилата на СТО, при условие че са пропорционални и отворени и за производителите от трети страни, докато задължителното етикетирание може да срещне повече препятствия в рамките на СТО. Дебатът относно въздействията върху търговията от дейностите на политиките, предприети в отговор на проблемите от обществена значимост, като например хуманното отношение към животните, е от особено значение с оглед на настоящите процеси на международно равнище. Понастоящем тече дебат в рамките на СТО, ОИСР, ОІЕ и CODEX по въпроси, свързани с частните и публични стандарти и тяхното въздействие върху търговията и достъпа до пазарите за развиващите се страни.

Прилагането на доброволно сертифициране за внос в ЕС, основано на хармонизирани изисквания за хуманно отношение към животните, вероятно ще окаже положително въздействие за държавите, които вече обмислят въвеждането на устойчиви форми на животновъдно производство и за продукцията, получена от по-неинтензивни форми на животновъдство. Хармонизацията ще позволи по-добър достъп до пазарите и дългосрочно планиране на инвестициите

С оглед на ангажиментите на ЕС в областта на международната търговия е важно да се разгледат начини, с които да се гарантира, че ако даден продукт, произведен извън ЕС, отговаря на производствените изисквания на ЕС, той ще се счита за отговарящ на условията за участие в схема за качество на ЕС, както и че последната е в съответствие с ангажиментите на ЕС в рамките на СТО. От значение е да се разгледат евентуалните ползи от такава схема за страните извън ЕС, като се обърне специално внимание на развиващите се страни партньорки и тяхната способност за адаптация.

¹³ <http://www.farmland-thegame.eu>
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/animal-welfare_bg

7. РАЗЛИЧНИТЕ СТАНДАРТИ И ТЯХНОТО СРАВНЕНИЕ

Проучванията показват, че мнозинството от потребителите в Европа заявяват, че им липсва информация по отношение на спазването на стандартите за хуманно отношение към животните при производството на закупуваните от тях стоки. Поради това в Плана за действие на Общността относно защитата и хуманното отношение към животните за 2006—2010 г. се предлага разработването на стандартизирани показатели за хуманно отношение към животните, с цел да се осигури научно обосновано средство, посредством което хуманното отношение към животните да стане измеримо, по-лесно приложимо и по-лесно обяснимо за гражданите. Проектът „Welfare Quality“ е създаден с цел да послужи като основа за разработването на научни показатели, основани на действителни наблюдения върху животните. Това може да доведе до създаването на система за класификация по отношение на хуманното отношение към животните, базирана не върху метода на производство, а върху конкретните последици за животните, която може да бъде полезна за осигуряването на прозрачна и надеждна информация за потребителите. В този контекст няколко заинтересовани страни подчертаха, че създаването на Европейска мрежа от референтни центрове (ENRC) за защита и хуманно отношение към животните може да представлява конкретен вариант за предоставяне на техническа помощ за по-нататъшното развитие на системата.

Понастоящем по-нататъшното развитие на инструмент или скала за измерване, позволяващи сравнението на стандартите за хуманно отношение към животните между различните животински видове, системи за селскостопанско производство и етапи от снабдителската верига, е тенденция на пазарите по целия свят и заема централно място в научните изследвания. Оценяването на хуманното отношение към животните на всички етапи от веригата на добавената стойност (главно животновъдните стопанства, транспорта и кланиците) е в основата на всяка система за етикетиране във връзка с хуманното отношение към животните. Проучването на възможностите за реализация показва, че валидността и надеждността на повечето индикатори често са оспорвани. Предложените до момента комплексни показатели, като например „биологична реакция на стрес“, са критикувани (по-специално от учени и производители) като трудно измерими.

Някои заинтересовани страни обаче са на мнение, че една научно обоснована и прозрачна система за одобрение на животновъдните системи би улеснила производителите в предаването на информация за обществеността относно по-високите стандарти на хуманно отношение към животните. Въпросът е дали подобна система за одобрение следва да се прилага на европейско равнище и, ако да — по какъв начин.

8. ПРОЗРАЧНОСТ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ХУМАННОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ

Съгласно проведените консултации със заинтересованите страни, с оглед на успешната координация на европейско равнище по въпросите на защитата на животните е целесъобразно предприемането на действия в широка гама от

области, като например създаването на комуникационни стратегии за популяризиране сред гражданите на стойността на продуктите, произведени при спазването на по-високи стандарти за хуманно отношение към животните, или развитието на стратегически европейски инвестиции в сферата на научните изследвания.

Освен това, още в Плана за действие на Общността относно защитата и хуманното отношение към животните за 2006 г. беше предвидено, че управлението, актуализацията и разпространението на стандартите за хуманно отношение към животните, както и изготвянето на съответни социално-икономически проучвания и провеждането на оценка на въздействието биха били по-ефикасни при наличието на координиран на европейско равнище подход. Вследствие на това няколко заинтересовани страни разгледаха възможността за по-добра координация и използване на експертните познания и опит на европейско равнище в изготвянето на политики в тази област.

В ЕС вече съществува ядро от малко на брой институции, работещи в областта на хуманното отношение към животните, като например Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ), Съвместния изследователски център (СИЦ) и националните референтни лаборатории. Както беше посочено от различни заинтересовани страни, обаче, техният мандат понастоящем не обхваща всички необходими експертни области, и по-специално координационни функции на равнище ЕС по въпросите на хуманното отношение към животните.

Освен това европейската научноизследователска общност в момента приключва един петгодишен период на тясно сътрудничество в рамките на проекта „Welfare Quality“. Учените, с които бяха проведени консултации, по различни поводи посочиха важността на това да се отдаде приоритетно значение на създаването на постоянно действаща европейска мрежа. В допълнение, няколко международни търговски партньори на ЕС¹⁴, както в научната, така и в икономическата област, също призоваха за възприемане на подхода на сътрудничество в мрежа, пример за чието прилагане е проектът „Welfare Quality“. В допълнение към това, основните заинтересовани страни отчетоха наличието на необходимост от независим източник на информация на равнище ЕС и на опасност от припокриване на дейностите.

В този контекст в проучването на възможностите за реализация бяха анализирани различните модели на референтни мрежи и свързаните с тях разходи. Като предпочитан вариант в заключение беше посочено, че Европейската мрежа от референтни центрове (ENRC), която би могла да предоставя техническа помощ за разработването и прилагането на политики в областта на хуманното отношение към животните, включително и по отношение на сертифицирането и етикетирването, следва да бъде организирана около централен координационен институт, който да си сътрудничи с мрежа от съответни изследователски институции в държавите-членки, като всички те трябва да са одобрени от Общността. Това е един добре изпитан метод в областта на хранителната верига, където референтните лаборатории на

¹⁴ Партньори по „Welfare Quality“: <http://www.welfarequality.net/everyone/26562/7/0/22>.

Общността координират мрежи от национални референтни лаборатории¹⁵. Евентуалните задачи, които се изпълняват от партньорите от мрежата, могат да включват: провеждане на проучвания и оценки на въздействието, изпълнение на целенасочени изследователски дейности по въпроси на хуманното отношение към животните от значение за Общността, провеждане на образователни дейности и дейности за популяризиране и др.

Необходимо е да се разгледа въпросът дали предимствата, включително по отношение на административната тежест, ще надделеят над недостатъците на разработването на европейска мрежа от национални референтни центрове за научно валидиране на доброволно спазваните стандарти за хуманно отношение към животните и ще допринесат за разработването на широка гама политики в областта на хуманното отношение към животните. Един от възможните варианти е да се използват като модел съществуващите референтни лаборатории на Общността по въпросите на здравето на животните. Референтните лаборатории на Общността се финансират от т.нар. „ветеринарен фонд“ (Решение 2009/470/ЕО на Съвета) за предоставяне на някои конкретно определени услуги и координиране на националните референтни лаборатории съобразно интересите на Общността.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В настоящия доклад бяха представени редица въпроси, свързани с етикетирването и комуникацията във връзка с хуманното отношение към животните и възможностите за създаване на Европейска мрежа от референтни центрове за защита и хуманно отношение към животните, основани на резултатите от външно проучване, предоставени на Комисията през януари 2009 г. Целта на доклада е да се предостави възможност на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите да започнат задълбочената дискусия относно етикетирването за хуманно отношение към животните, за която призова Съветът. Тази междуинституционална дискусия ще положи основите на процеса на размисъл в Комисията, с оглед на оформянето на възможните бъдещи варианти за политика¹⁶. Всяко конкретно предложение, направено в резултат на политическата дискусия, ще бъде подложено на допълнителна подробна оценка на въздействието.

¹⁵ Комисията възложи провеждането на външна оценка на системата на референтните лаборатории на Общността, която ще бъде завършена до края на 2009 г.

¹⁶ Вж. също доклада от оценката на въздействието, придружаващ настоящия доклад (COM(2009)xxxx).